

1.3 Регіональні програми забезпечення безпеки життєдіяльності

1.3.1 Загрози безпеці

Створення та розвиток системи забезпечення комплексної безпеки міста здійснюється з урахуванням загроз, які протистоять відповідним інтересам громадян, соціальних груп, міста в цілому.

Найбільш характерними для міста є наступні групи загроз: соціальні, політичні, комунально-побутові, природні, техногенні, екологічні, інформаційні, психологічні, кримінальні, терористичні, військові.

Ці загрози носять взаємопов'язаний характер, що визначає необхідність комплексного підходу до забезпечення безпеки. Рівні небезпеки загроз різного виду залежать від політичної обстановки в країні і в світі, стабільності соціально-економічного розвитку України, і в різні періоди можуть змінюватися. Ці зміни повинні відображатися в прийнятих органами державної влади управлінських рішеннях і відповідних міських цільових програмах.

Терористичні загрози. Тероризм став одним з найбільш небезпечних викликів безпеці суспільства. Терористичні акти стають все більш великомасштабними, багатолітими по переслідуванню цілям і видам прояви. Тероризм отримав можливість використовувати у своїх злочинних цілях досягнення науки і техніки.

До основних загроз терористичного характеру відносяться:

- терористичні акти щодо об'єктів органів державної влади, державних і громадських діячів, об'єктів політичних партій і громадських рухів, великих об'єктів економіки;

- терористичні акти в місцях масового скупчення людей, проведення культурно-масових та суспільно-політичних заходів, в житловому секторі, на об'єктах транспорту всіх видів;

- диверсійно-терористичні акти відносно потенційно небезпечних об'єктів;

- виведення з ладу об'єктів життєзабезпечення міста;

- виведення з ладу державної системи управління, систем управління залізничним та авіаційним рухом, міським транспортом - силових ліній електропостачання, засобів зв'язку, комп'ютерних мереж, техніки та інших електронних приладів (електронний тероризм);

- застосування хімічних та радіоактивних речовин в місцях з масовим перебуванням людей;

- отруєння (зараження) систем водопостачання, продуктів харчування;

Основними передумовами, що збільшують дію терористичних загроз, є:

- існування в країні терористичних організацій;

- поява нових видів тероризму (інформаційного, техногенного, кібернетичного та ін.);

- розширення спектру видів терористичної діяльності;
- неготовність більшої частини населення до адекватних дій при скоєнні терористичних актів;
- складність профілактики та виявлення терористичних проявів в умовах мегаполісу;
- недосконалість антитерористичного та інших видів (наприклад, міграційного, транспортного, містобудівного) законодавства, вміло використовується терористами для проникнення на територію міста і доставки засобів вчинення терористичних актів;

Реалізація зазначених загроз може призвести:

- до порушення на тривалий термін нормального життя міста або великих його районів;
- створенню атмосфери страху;
- руйнувань міських об'єктів;
- великого матеріального збитку;
- великої кількості жертв;
- нанесення істотного збитку міжнародному іміджу країни.

Загрози комунально-побутового та житлового характеру.
 Забезпечення ефективності та надійності функціонування систем життєзабезпечення міста, комунального господарства є однією з найважливіших умов безпечного проживання громадян.

До основних загроз комунально-побутового та житлового характеру відносяться:

- зберігаються можливості аварій на інженерних комунікаціях і джерелах енергопостачання;
- дефіцит потужності об'єктів тепlopостачання в окремих районах міст;
- перевантаженість магістральних інженерних мереж каналізації і полів фільтрації;
- незавершеність переходу на нові безпечні технології очищення питної води, прибирання вулиць, утилізації виробничих та побутових відходів, енергозберігаючих, маловідходних технологій, застосування матеріалів, сировини та продуктів, що містять речовини, що завдають шкоди навколишньому середовищу;
- зниження доступності комунально-побутових послуг для населення через зростання їх вартості (лазні, пральні, хімчистки та ін.);
- загроза витоків у мережах тепло- і водопостачання, що призводять до вимивання ґрунту і утворення провалів;
- дефіцит потужностей промислової переробки твердих побутових відходів в окремих округах (районах) міст;
- старіння житлового фонду, а також інженерної інфраструктури міст.

Основними передумовами, що збільшують виникнення загроз комунально-побутового та житлового характеру, є:

- ослаблення матеріально-технічної бази житлового та комунально-побутового забезпечення через низьку платоспроможність населення;

- старіння і знос газових, водопровідних, теплових та інших інженерних мереж і споруд;
- обміління джерел питного водопостачання;
- недостатня кількість резервних та аварійних джерел водо- і теплопостачання;
- неможливість використання альтернативних енергоресурсів (вітрової, сонячної, геотермальної енергії та ін.).

Реалізація зазначених загроз може призвести:

- до різкого підвищення аварійності на комунально-енергетичних мережах міста;
- порушення життєдіяльності населення і функціонування економіки міста;
- погіршення санітарно-епідеміологічної обстановки, підвищенню рівня інфекційних захворювань;
- зниження рівня життєзабезпечення населення при природних надзвичайних ситуаціях, викликаних сильними морозами, атмосферними опадами, посухою та ін. ;
- створенню нестабільної соціальної обстановки.

Техногенні загрози. Наявність великої кількості вибухо-, хімічно-, радіаційно- і пожежонебезпечних підприємств, величезної транспортної мережі, обширність техносфери в місті обумовлює високий рівень ризику техногенних аварій і катастроф.

До основних техногенних загроз відносяться ймовірність виникнення:

- пожеж у будівлях, на комунікаціях та технологічному обладнанні промислових об'єктів, на транспорті, у житлових будівлях, вибухів боєприпасів;
- обвалення елементів транспортних комунікацій, виробничих і невиробничих будівель і споруд;
- проривів гідротехнічних споруд, що є гідродинамічно небезпечними об'єктами (гребель, загат, дамб, шлюзів, перемичок та ін.) З утворенням хвиль прориву і катастрофічних затоплень;
- аварій з викидом хімічно небезпечних речовин і утворенням зон хімічного зараження;
- аварій з викидом радіоактивних речовин з утворенням великих зон забруднення;
- аварій з розливом нафтопродуктів;
- аварій на електростанціях і мережах з довготривалим перервою електропостачання основних споживачів;
- аварій на системах життєзабезпечення та очисних спорудах.

Основними передумовами, збільшують виникнення техногенних загроз, є:

- підвищена концентрація потенційно небезпечних об'єктів, продукція і технологічні процеси яких передбачають використання високих тисків, вибухових, легкозаймистих, а також хімічно агресивних, токсичних, біологічно активних та радіаційно небезпечних речовин і матеріалів;

- старіння основних виробничих фондів;
- скорочення внаслідок забудови санітарно-захисних зон навколо потенційно небезпечних об'єктів;
- падіння виробничої дисципліни і збільшення у зв'язку з цим числа відхилень від встановлених технологічних режимів роботи;
- поява великої кількості дрібних виробників, що ускладнює здійснення наглядової діяльності;
- недостатність заходів захисту та профілактики на залізничному та автомобільному транспорті, що перевозить небезпечні речовини в межах міста;
- недостатня оснащеність потенційно небезпечних об'єктів автоматизованими системами автоматичного контролю аварійних викидів та дистанційного моніторингу, оповіщення населення, що проживає поблизу небезпечних об'єктів;
- існування на території міста місць поховання відходів токсичних і радіоактивних речовин.

Реалізація техногенних загроз може призвести:

- до загибелі та втрати здоров'я персоналу потенційно небезпечних об'єктів та населення, що проживає поблизу цих об'єктів;
- зростання травматизму на виробництві;
- знищення значних матеріальних цінностей, великому економічному збитку;
- руйнування середовища людини з посиленням соціально-політичних і економічних загроз.

Військові загрози. Багато об'єктів міста можуть стати першочерговими цілями збройного впливу.

К основним воєнним загрозам відносяться:

- можливість застосування ядерної та інших видів зброї масового знищення, а також систем високоточної зброї та звичайних засобів ураження підвищеної потужності відносно населення і об'єктів міста;
- висока ймовірність, у разі розв'язування війни проти України, здійснення на території міста актів диверсій на об'єктах економіки, державного управління та ін.

Основними передумовами, що збільшують виникнення військової загрози, є:

- розширення кола держав, що володіють ядерною та іншими видами зброї масового знищення;
- незавершеність процесу реформування військової організації держави;
- статус міста - визначально висока ймовірність нанесення по ньому ударів в першу чергу.

Реалізація військової загрози може призвести:

- до масового ураження населення;
- порушення управління містом;
- руйнування критично важливих об'єктів;

- зниження до критичного рівня життєзабезпечення населення.

Природні загрози.

К основним природним загрозам відносяться:

- можливість підтоплення території міста;
- поява деформації земної поверхні у вигляді провалів і нерівномірних осідань землі;
- поява зсувів;
- ймовірність ураганів, штормового вітру, рясних снігопадів і затяжних дощів, обмерзання доріг і струмопровідних проводів;

Основними передумовами, які збільшують виникнення природних загроз, є:

- тривалі періоди з низькими негативними температурами;
- недостатня розвиненість системи моніторингу довкілля;
- зношеність зливових каналізацій;
- наявність значної кількості підземних виробок і споруд.

Реалізація зазначених загроз може призвести:

- до загибелі та втрати здоров'я великого числа жителів міста;
- значного збитку виробничому та житловому фондам, культурним цінностям;
- порушення нормальної життєдіяльності міста.

Екологічні загрози. Головними причинами виникнення екологічних загроз є людська діяльність і накопичення в навколишньому середовищі значної кількості відходів життєдіяльності, особливо в умовах підвищеної щільності населення.

К основним екологічним загрозам відносяться:

- критичний стан атмосфери, зростання до небезпечних меж концентрації ряду хімічних речовин (оксидів азоту, сірки, оксиду, діоксиду вуглецю та ін.) У повітряному просторі міста, неприпустимий рівень забрудненості повітря;

- забруднення до критичних рівнів стічними водами та шкідливими викидами гідросфери, небезпечні забруднення не тільки поверхневих, але і підземних вод;

- техногенне забруднення літосфери внаслідок відсутності ефективних технологій утилізації радіоактивних, хімічних, промислових і побутових відходів;

- перевищення допустимих концентрацій небезпечних для здоров'я речовин (отрутохімікати, нітрати, важкі метали, консерванти та ін.) В продуктах харчування;

- загроза впливу на навколишнє середовище міста аварій і стихійних лих, що відбуваються на територіях найближчих та інших областей.

Основними передумовами, які збільшують виникнення екологічної загрози, є:

- невиконання природоохоронного законодавства, відсутність контролю за очисними установками і системою їх експлуатації;

- використання технологій, що не забезпечують безпеку природи і людини;
- скорочення площі лісових ділянок лісопаркового захисного поясу міста за рахунок тривалої вирубки та активної забудови;
- застосування комунально-побутовими службами речовин, що приносять шкоду навколишньому середовищу;
- збільшення кількості автотранспорту з високим рівнем забрудненості у вихлопних газах.

Реалізація екологічних загроз може призвести:

- до збільшення числа захворювань;
- скорочення тривалості життя людей;
- загострення протиріч між виробництвом і природоохоронною діяльністю.

Загрози епідеміологічного характеру. Створення благополучної санітарно-епідеміологічної обстановки є неодмінною умовою нормальної життєдіяльності міста.

К основним епідеміологічним загрозам відносяться:

- спалахи інфекційних захворювань з повітряно-крапельним механізмом передачі;
- зростання шкірно-венерологічних захворювань і захворювань на СНІД;
- зростання гострих кишкових захворювань, захворювань на туберкульоз та вірусним гепатитом;
- широке поширення наркоманії серед населення;
- можливість спалахів особливо небезпечних інфекційних захворювань.

Основні передумови, що збільшують виникнення загроз епідеміологічного характеру:

- зростання соціально неблагополучного контингенту жителів (біженці, переселенці, мігранти, особи без певного місця проживання та ін.);
- погіршення соціально-екологічних, житлово-побутових умов життя частини жителів міста;
- посилення міграційних процесів, що сприяє зниженню рівня імунізації населення, в першу чергу дітей;
- послаблення контролю за зростанням цін і номенклатурою лікарських препаратів, що використовуються для лікування інфекційних захворювань;
- наявність у містах установ, що працюють зі збудниками особливо небезпечних інфекційних захворювань, і можливість поширення таких інфекцій внаслідок зниження трудової і виробничої дисципліни або терористичного акту;
- децентралізована поставка великої кількості швидкопсувних продуктів харчування, імпортованих продуктів з простроченими термінами реалізації та продуктів низької якості;
- поширення вуличної торгівлі, у тому числі несанкціонованої, при якій відсутні необхідні санітарно-гігієнічні умови реалізації та зберігання продукції;

- різке збільшення числа громадян, що виїжджають за кордон, у тому числі в країни Азії та Африки;

- наявність у місті бездоглядних тварин, які є переносниками захворювань, насамперед сказу;

Реалізація зазначених загроз може призвести:

- до збільшення смертності;

- виникнення епідемій небезпечних та особливо небезпечних інфекційних захворювань;

- зниження рівня здоров'я жителів, скорочення середньої тривалості життя.

Загрози соціального характеру. Загрози в соціальній сфері можуть призвести до наростання до критичної межі напруженості в суспільстві, виникненню важковирішуваних протиріч серед різних верств міського населення.

К основним соціальним загрозам належать:

- подальше розшарування суспільства за рівнем доходів, істотне збільшення маси малозабезпечених жителів;

- виникнення і посилення тенденцій зростання конфліктів на міжнаціональному ґрунті;

- наявність безробіття працездатних громадян, слабка соціальна захищеність працівників на підприємствах приватного сектора економіки;

- поява напруженості серед частини населення на ґрунті релігійної нетерпимості;

- зниження рівня духовності значної частини населення міста, насамперед молоді, обумовлене культурною експансією ззовні, впливом засобів масової інформації;

- зниження доступності задоволення невідкладних потреб в харчуванні, житлі, комунальних, транспортних та інших видах послуг;

- погіршення здоров'я населення міста внаслідок зростання споживання алкоголю, тютюну та наркотичних речовин, різкого погіршення умов і охорони праці, інтенсифікації трудового процесу.

Основними передумовами, що збільшують виникнення соціальних загроз, є:

- велика чисельність населення міста та висока щільність його проживання;

- висока частка жителів похилого та пенсійного віку;

- постійний приплив у великі міста населення ззовні з іншим (відмінним від корінних жителів) менталітетом і способом життя;

- комерціалізація сфери охорони здоров'я та аптечної мережі;

- відсутність рівних економічних можливостей у здобутті освіти та реалізації своїх можливостей;

- недостатність шару середнього класу, який є гарантом стабільності суспільства;

- відносно високі ціни на продовольство і товари повсякденного попиту, житло;

Реалізація зазначених загроз може призвести:

- до зниження рівня здоров'я городян, скорочення середньої тривалості життя, зменшення народжуваності, погіршення інших демографічних показників;
- глибокого розшарування міського товариства і виникненню на цьому ґрунті важковирішуваних конфліктів і масових заворушень;
- створенню передумов для поглиблення небезпечних негативних тенденцій (пияцтво, наркоманія, злочинність, у тому числі дитяча, проституція);
- зниження загального рівня моральності та моралі жителів.

Інформаційні загрози. У сучасних умовах створення розвиненого і захищеного інформаційного середовища є одним з найважливіших напрямків забезпечення загальної безпеки міста.

Наявність в місті потужної інформаційно-ресурсної бази, перетин численних інформаційних потоків, що мають не тільки міське, загальноукраїнське, а й міжнародне значення, обумовлює особливу актуальність проблем інформаційної безпеки.

К основним інформаційним загрозам відносяться:

- надання цілеспрямованого інформаційного впливу на населення через засоби масової інформації, Інтернет, яке може привести до негативних соціально-політичних наслідків;
- неповна реалізація прав громадян у сфері отримання та обміну достовірної інформації;
- провокування соціальної, міжнаціональної, релігійної напруженостей через діяльність окремих ЗМІ;
- маніпулювання масовою свідомістю з використанням інформаційно-психологічного впливу;
- втрата відомостей з інформаційних ресурсів у найважливіших сферах політичної, економічної, науково-технічної і військової інформації;
- поширення зловживань у кредитно-фінансовій сфері, пов'язаних з проникненням кримінальних елементів в комп'ютерні системи та мережі;
- спотворення в інформаційних джерелах історичного досвіду, економічного укладу та національних традицій народу;
- безвідповідальне ставлення ряду засобів масової інформації до питань формування суспільної свідомості.

Основними передумовами, що збільшують виникнення інформаційних загроз, є:

- монополізація інформаційного середовища певними групами;
- інформаційна експансія ряду розвинених країн, що здійснюють глобальний моніторинг світових політичних, економічних, військових, екологічних та інших процесів, що поширюють інформацію з метою отримання односторонніх переваг;
- низька правова та інформаційна культура мешканців міста;
- розширюється кооперація із зарубіжними фірмами в розвитку інформаційної інфраструктури;

- нерозвинена нормативна правова база у сфері інформаційних відносин;

- недостатнє регулювання органами міського управління процесів функціонування і розвитку ринку засобів інформації, інформаційних послуг і продуктів;

- широке використання у сфері управління та кредитно фінансовій сфері незахищених від Реалізація зазначених загроз може призвести:

- до підриву на міжнародному рівні авторитету міста як політичного, економічного та культурно-духовного центру;

- створенню атмосфери напруженості і політичної нестабільності;

- дискредитування органів управління та провокування конфліктів;

- зниження темпів науково-технічного розвитку;

- нанесення значного економічного збитку.

Загрози психологічного характеру. Значні навантаження на психіку і свідомість людей, що викликаються соціальними, політичними, економічними, кримінальними небезпеками, а також особливості життя і побуту в умовах мегаполісу відокремлює загрози психологічного характеру в самостійний фактор небезпеки для особистості, соціальних груп і міста.

К загрозам психологічного характеру належать:

- зростання психологічної напруги населення внаслідок збільшення числа стресових ситуацій у місті, в колективах, на виробництві, в сім'ях;

- підвищення психологічної напруженості у населення внаслідок посилення відчуття соціальної незахищеності;

- протиставлення поколінь на основі відмінності сповідуваних цінностей, різниці в умовах життя і мотивації;

- інформаційне нав'язування і фінансове підкріплення «західних» стереотипів сприйняття, мислення, поведінки, впроваджуваних у свідомість мешканців міста без урахування особливостей українського менталітету;

- втрата віри в професіоналізм, чесність і порядність політичних лідерів;

- споживче відношення до міста як «простору», де можна знайти фінансову незалежність і інші матеріальні блага;

- зміна життєвих цінностей у бік споживчої та індивідуалістичної (езопової) психології;

- зростання кількості психічних захворювань;

- зростання споживання алкоголю, поширення наркоманії;

- формування культу багатства (за рахунок придбання матеріального благополуччя будь-якими засобами), агресії та насильства, і, як наслідок цього, втрата орієнтації на моральні, духовні та культурні цінності.

Основними передумовами, що збільшують виникнення загрози психологічного характеру, є:

- зростання напруженості і нестабільності економічної, фінансової, криміногенної ситуації в місті, збільшення стресогенних і психогенних факторів у сім'ях, у навчальних закладах, на роботі, на вулиці і т.д. ;

- відсутність цілеспрямованої політики формування духовно-моральних, культурних, соціальних та економічних підстав для об'єднання жителів в єдину соціальну спільність;
- відсутність психологічної культури у представників органів влади та у населення в цілому;
- соціальна та психологічна відірваність дітей і підлітків від дорослих;
- зниження гуманітарної культури, порушення спадкоємності соціально-культурних, національних традицій і, як наслідок, засвоєння чужих українському менталітету нормативів і зразків;
- різке зменшення можливостей для продуктивної і відповідної моральним нормам реалізації потреб дітей і підлітків, через що їх активність реалізується у протиправних і аморальних формах (від вандалізму до криміналу);
- агресивний характер інформаційного середовища, насадженої ЗМІ. Реалізація загроз психологічного характеру може призвести:
 - до порушення психічного здоров'я певної частини жителів;
 - збільшення кількості психічних захворювань, самогубств і злочинів.

1.3.2 Принципи та система забезпечення комплексної безпеки міста

Реалізація цілей, що забезпечують безпеку міста, розробка і здійснення заходів щодо їх виконання повинні проводитися у відповідності з основними принципами:

- принцип науково обґрунтованого поєднання політичних, соціально-економічних, інформаційно-пропагандистських, правових, технічних, спеціальних та інших заходів комплексного забезпечення безпеки з метою сталого розвитку, формування необхідних умов життєдіяльності в межах території міста;
- принцип диференційованості - характер, обсяг, строки і порядок здійснення заходів щодо забезпечення безпеки міста повинні відповідати особливостям кожного адміністративного округу і міського району, підприємства, організації, установи та передбачати раціональне використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів;
- принцип необхідності та достатності - повинна дотримуватися співмірність прийнятих заходів комплексного забезпечення безпеки характером і ступеня існуючих загроз;
- принцип гласності та достовірності інформації про існуючі загрози і досягнутих рівнях безпеки на конкретних територіях та об'єктах;
- принцип конфіденційності о технічних і тактичних прийомах, використовуваних при комплексному забезпеченні безпеки;
- принцип превентивності - заходи щодо забезпечення безпеки міста організуються насамперед в інтересах попередження загроз, здійснюються завчасно у поєднанні з оперативним нарощуванням їх обсягу та інтенсивності;

- принцип загальної обов'язковості - забезпечення безпеки міста повинно бути обов'язковою функцією всіх органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, організацій та установ різних організаційно-правових форм, громадським обов'язком кожного жителя міста;

- принцип правової обумовленості - забезпечення безпеки міста має здійснюватися в суворій відповідності з Конституцією України, чинними законодавчими та правовими актами України, Стратегією національної безпеки України, Статутом та законодавством міста;

- принцип універсальності - заходи щодо забезпечення безпеки міста організуються і здійснюються з урахуванням можливості реалізації будь-якого з можливих видів загроз;

- принцип розмежування функцій - забезпечення безпеки міста будується на поділі повноважень між органами державної влади міста, територіальними органами.

Система забезпечення комплексної безпеки - це сукупність органів державної влади міста, органів місцевого самоврядування, управлінських структур підприємств, установ, організацій та громадських об'єднань, громадян міста, а також спеціально створених органів управління, що здійснюють цілеспрямовану діяльність і безпосередню участь у реалізації цілей і завдань забезпечення безпеки міста.

Система комплексного забезпечення безпеки також включає нормативну правову базу, яка регламентує діяльність перерахованих суб'єктів у питаннях безпеки, сукупність застосовуваних сил, засобів і способів здійснення діяльності щодо забезпечення комплексної безпеки.

Мета функціонування системи комплексного забезпечення безпеки міста полягає в зниженні до прийняттого рівня існуючих загроз на основі цілеспрямованої та узгодженої діяльності всіх органів управління, сил і засобів системи безпеки в ході функціонування та розвитку міста, його інфраструктури та галузей, реалізації соціально-економічних та природоохоронних програм.

Призначення системи забезпечення безпеки - контролювати стан, організувати, здійснювати діяльність із забезпечення комплексної безпеки об'єктів, інфраструктури, населення і міста в цілому.

Основними завданнями системи забезпечення безпеки є:

- виявлення, аналіз і прогнозування загроз безпеці особистості, суспільству, місту;

- аналіз причин, умов і факторів загострення існуючих загроз, вжиття заходів до їх мінімізації та усунення;

- ведення безперервного моніторингу і оцінка реального стану безпеки міста за всіма видами загроз;

- розробка міських законодавчих і нормативних правових актів, спрямованих на розвиток комплексної системи забезпечення безпеки міста;

- розробка та організація заходів щодо досягнення цільових параметрів безпеки міста;

- розробка та реалізація цільових, науково-технічних програм, планів та інших документів з реалізації заходів забезпечення комплексної безпеки;
- виділення необхідних фінансових і матеріально-технічних ресурсів для здійснення заходів забезпечення безпеки;
- вдосконалення координації діяльності органів державної влади міста, правоохоронних органів, органів забезпечення безпеки, контрольних органів і громадських організацій з протидії загрозам комплексної безпеки міста;
- розвиток і забезпечення ефективного функціонування загальноміських систем органів управління, сил і засобів для дій при виникненні надзвичайних ситуацій, пов'язаних з небезпекою для особистості, соціальних груп і міста в цілому;
- підтримання в готовності зазначених сил і засобів для негайних дій при виникненні надзвичайних ситуацій;
- організація забезпечення дій вказаних сил і засобів у надзвичайних ситуаціях;
- забезпечення законності, правопорядку, додержання прав і свобод громадян при здійсненні діяльності з комплексного забезпечення безпеки;
- підвищення відповідальності керівників, власників потенційно небезпечних об'єктів за забезпечення безпеки персоналу і населення, що проживає поблизу таких об'єктів;
- формування громадської думки та активної позиції міської громадськості, населення міста в питаннях забезпечення безпеки.

1.3.3 Сили, засоби та основні напрямки діяльності щодо забезпечення комплексної безпеки

К силам і засобам забезпечення безпеки відносяться:

- структурні підрозділи та органи виконавчої влади міста (управління, відділи), створені для здійснення функцій організації та координації діяльності у сфері комплексного забезпечення безпеки;
- служби контролю за станом навколишнього середовища, потенційно небезпечних об'єктів, санітарно-епідеміологічної обстановки, дотриманням встановлених норм у сфері природокористування, містобудування, функціонування систем життєзабезпечення міста та ін .;
- приватні охоронні підприємства та організації забезпечення безпеки;
- професійні аварійно-рятувальні служби і формування;
- пештатні аварійно-рятувальні формування;
- підрозділи державної протипожежної служби в місті, відомчої, приватної та добровільної пожежної охорони;
- громадські пункти охорони порядку.

В інтересах комплексного забезпечення безпеки міста можуть залучатися й інші наявні сили і засоби.

Порядок створення, оснащення, забезпечення, підготовки та використання сил забезпечення безпеки, а також питання пільг і

стимулювання їх діяльності регламентуються нормативними правовими та методичними документами.

Основними напрямками діяльності з комплексного забезпечення безпеки міста є:

В області протидії тероризму:

- виявлення та усунення причин і умов, що сприяють здійсненню терористичної діяльності;

- ідеологічна, інформаційна, адміністративна, організаційна протидія тероризму;

- створення і розвиток загальноміської системи антитерористичної діяльності;

- надання інформаційного та виховного впливу на населення, окремі його групи, що є об'єктом екстремістської пропаганди терористичних та інших екстремістських структур;

- правова, інформаційна, адміністративна та оперативна протидія виникненню і діяльності терористичних груп і організацій;

- розробка та прийняття заходів щодо припинення проникнення в місто терористів і терористичних груп, ввезення засобів терористичної діяльності (боєприпасів, вибухових речовин, небезпечних хімічних речовин та ін.);

- підготовка населення, персоналу підприємств, установ та організацій до раціональних дій в умовах виникнення терористичної загрози і вчинення терористичного акту;

- проведення комплексу спеціальних заходів з антитерористичного захисту потенційно небезпечних, критично важливих об'єктів і місць масового перебування людей;

- створення системи кризового управління на період виникнення загрози терористичного акту, його вчинення та ліквідації наслідків;

- вдосконалення технічного оснащення сил, що залучаються для ліквідації наслідків терористичних актів;

- вдосконалення систем моніторингу по виявленню радіоактивних і хімічних речовин і біологічних агентів;

- підвищення загального рівня промислової безпеки для зниження ризиків техногенного характеру.

В області громадської безпеки та охорони правопорядку:

- захист життя, здоров'я, прав і свобод громадян від злочинних та інших протиправних посягань;

- забезпечення правопорядку на вулицях, площах, у парках, на транспортних магістралях, вокзалах, в аеропортах та інших громадських місцях, негайне реагування на правопорушення і прийняття необхідних заходів для їх припинення;

- розвиток спеціалізованої міської системи відеоспостереження, установка комплектів відеоспостереження в місцях масового скупчення людей, криміногенних місцях, на магістралях і розв'язках доріг;

- скорочення часу формування та видачі оперативної інформації на нештатні ситуації оперативних чергових;

- розвиток спеціалізованої міської системи відеоспостереження, пару системи забезпечення безпеки міста (СЗБМ) зі службами 101, 102, 103, 104 і забезпечення передачі даних в автоматичному режимі відповідним службам;

- моніторинг рівня незаконного вживання наркотичних засобів, психотропних та сильнодіючих речовин, виявлення нових препаратів, що мають психоактивну дію, зловживання якими створює загрозу здоров'ю населення;

- розвиток системи заходів щодо припинення наркобізнесу, транзиту та розповсюдження наркотиків;

- здійснення охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки при масових суспільно-політичних, спортивних та інших публічних заходах;

- активна робота з населенням з питань охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю.

В області транспортної безпеки:

- розробка та реалізація стратегії транспортної політики міста на тривалу перспективу;

- всебічний облік стану і розвитку транспортного комплексу в містобудівній політиці;

- нормативне правове регулювання в сфері забезпечення транспортної безпеки;

- розробка та реалізація транспортної стратегії розвитку метрополітену;

- оцінка уразливості об'єктів транспортної інфраструктури і транспортних засобів;

- розробка та реалізація вимог по забезпеченню безпеки об'єктів транспорту;

- підготовка фахівців в галузі забезпечення транспортної безпеки;

- здійснення контролю та нагляду у сфері дотримання вимог безпеки на транспорті;

- інформаційне, матеріально-технічне та науково технічне забезпечення транспортної безпеки.

- забезпечення поліпшення стану вулично-дорожньої мережі;

- вдосконалення організації управління дорожнім рухом;

- забезпечення розвитку міського пасажирського транспорту;

- забезпечення розвитку залізничного, повітряного, річкового транспорту;

- розвиток систем відеоспостереження у міському транспорті, засобів зв'язку та оповіщення;

В області інформаційної безпеки:

- розробка нормативної правової бази в галузі забезпечення інформаційної безпеки;

- створення умов для реалізації прав громадян і громадських об'єднань на дозволена законом діяльність в інформаційній сфері;

- розробка правових та адміністративних заходів щодо недопущення цілеспрямованого деструктивного психологічного впливу на людей через засоби масової інформації;

- визначення та підтримання балансу між потребою громадян, суспільства і міста у вільному обміні інформацією і необхідними обмеженнями на розповсюдження інформації;

- оцінка стану інформаційної безпеки, виявлення джерел внутрішніх і зовнішніх загроз інформаційної безпеки, визначення пріоритетних напрямів запобігання, відображення і нейтралізації цих загроз;

- координація діяльності органів державної влади міста, органів місцевого самоврядування в місті та інших державних органів, що вирішують завдання забезпечення інформаційної безпеки;

- попередження, виявлення і припинення правопорушень, пов'язаних з посяганнями на законні інтереси громадян, суспільства і міста в інформаційній сфері;

- розвиток інформаційної інфраструктури, а також телекомунікаційних та інформаційних систем;

- організація розробки міських програм забезпечення інформаційної безпеки та координація діяльності щодо їх реалізації;

- проведення єдиної технічної політики в галузі забезпечення інформаційної безпеки;

- захист державних інформаційних ресурсів, насамперед в органах державної влади міста та органах місцевого самоврядування;

- забезпечення контролю за створенням та використанням засобів захисту інформації за допомогою обов'язкового ліцензування діяльності в даній сфері і сертифікації засобів захисту інформації.

В області природної та техногенної безпеки:

- перехід на нові принципи містобудування, що забезпечують реалізацію вимог комплексної безпеки на етапах проектування, будівництва та експлуатації будівель і споруд;

- виведення з території міста, перепрофілювання або зниження ступеня небезпеки вибухо-, хімічно-, пожежонебезпечних об'єктів і виробництв;

- звільнення від забудови санітарно-захисних зон навколо небезпечних об'єктів, заборона і санкції проти їх подальшої забудови;

- посилення порядку перевезення небезпечних вантажів всередині міста;

- облік при промислово-цивільному будівництві геологічних аномалій з ймовірними катастрофічними проявами;

- скорочення застосування небезпечних речовин на об'єктах, що використовують їх у технологічному циклі;

- радіаційно-екологічний моніторинг території міста і радіаційне обстеження об'єктів міста, проведення радіаційно-аварійних робіт з дезактивації виявлених ділянок радіоактивного забруднення, збір, транспортування, переробка і кондиціонування радіоактивних відходів;

- врахування можливих аномальних природних явищ при розвитку комунально-енергетичних і транспортних структур;
- заборона на будівництво нових і розширення існуючих виробництв, що представляють потенційну небезпеку для міста;
- забезпечення функціонування загальної системи виклику екстрених оперативних служб міста через єдиний номер;
- вдосконалення заходів з метою прогнозування та профілактики надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

В екологічній області:

- вдосконалення адміністративних та економічних методів управління природоохоронною діяльністю, природоохоронного законодавства та екологічних стандартів;
- зниження техногенного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення;
- збільшення площі зелених насаджень у межах міста, створення нових та збереження існуючих зелених коридорів, запобігання подальшої фрагментації природних і озелених територій;
- забезпечення широкої участі громадськості у прийнятті та реалізації рішень, що впливають на стан навколишнього середовища;
- розвиток системи моніторингу за станом навколишнього середовища та контролю за джерелами забруднення;
- вдосконалення еколого-просвітницької діяльності та системи безперервної екологічної освіти для формування у громадян дбайливого ставлення до природи.

У сфері військової безпеки:

- підтримання цивільної оборони міста на рівні, що забезпечує ефективний захист населення, матеріальних і культурних цінностей від небезпек, що виникають при веденні військових дій або внаслідок цих дій;
- активна реалізація положень і норм законів;
- підтримання мобілізаційної підготовки міста на необхідному рівні;
- вжиття заходів щодо забезпечення стійкості функціонування об'єктів економіки у воєнний час;
- організація тісної взаємодії з органами військового управління, надання їм сприяння у виконанні покладених на них функцій;
- активне проведення військово-патріотичної роботи серед населення і особливо серед молоді.

У соціальній сфері:

- збереження в якості пріоритетного напрямку підвищення життєвого рівня громадян;
- реалізація заходів щодо підвищення ефективності житло-комунальної діяльності та житлової політики;
- розробка та реалізація програм з впровадження ідей культурного і здорового способу життя;
- вжиття заходів до зниження рівня безробіття, активна фінансова підтримка програм створення нових і збереження діючих робочих місць;

- забезпечення адресної допомоги у працевлаштуванні молоді, інвалідів, жінок;
- розвиток системи професійної підготовки та перепідготовки, організація громадських робіт з метою максимальної зайнятості трудових ресурсів;
- підвищення ступеня соціальної захищеності працівників підприємств, установ та організацій;
- посилення підтримки дошкільних установ і навчальних закладів, збільшення мережі безкоштовних спортивних і оздоровчих дитячих установ;
- поліпшення умов для здорового відпочинку городян, підвищення їх освітнього і культурного рівня;
- реалізація комплексної програми заходів соціального захисту жителів;
- розширення мережі безкоштовних їдалень, місць для ночівлі та центрів соціальної реабілітації;
- забезпечення гідного рівня оплати праці та пенсійного забезпечення.

В області психологічної безпеки:

- послідовне підвищення рівня психологічного благополуччя і здоров'я населення, якості життя в місті;
- формування багаторівневої системи надання психологічної допомоги жителям;
- підготовка фахівців для надання психологічної допомоги людям, постраждалим при терористичних актах, надзвичайних і інших критичних ситуаціях;
- організація та здійснення контролю за дотриманням стандарту надання психологічної допомоги населенню.